Краязнаўчы каляндар на 2025 год створаны на аснове энцыклапедычных выданняў: Беларуская энцыклапедыя: у 18 т. – Мінск: БелЭн, 1996 – 2004; Республика Беларусь: энцикл.: в 7 т. – Минск: БелЭн, 2005 – 2008; Беларускія пісьменнікі: біябібліягр. слоўн.: у 6 т. – Мінск: БелЭн, 1992 – 1995; кніг: Памяць: гіст.-дакум. хроніка Астравецкага раёна. – Мінск: БелЭн, 2004; Тумаш, В. Культура зямлі Астравецкай: асобы і творы. – Мінск.: "Беларускі кнігазбор", 2000; Герои Советского Союза: краткий биографический словарь в 2 т., Т. 2. – Москва: Воениздат, 1988.

Акрамя гэтага, пры падрыхтоўцы календара выкарыстоўваліся матэрыялы з папкі краязнаўчага фонду бібліятэкі "Хто ёсць хто на Астравеччыне", а таксама артыкулы раённай газеты "Астравецкая праўда" 1980 – 2024 гг.

У 2025 годзе спаўняецца:

150 гадоў са дня смерці Іосіфа Гашкевіча, першага консула Расіі ў Японіі, вучонага-арыенталіста, даследчыка, дыпламата, падарожніка.

160 гадоў Антаніне Бернатовіч, дырэктару гаспадарча-агародніцкай школы ў в. Крываносы.

Нарадзілася Антаніна ў 1865 годзе ў в. Казлоўшчына (цяпер Пастаўскі раён). Пачатковую адукацыю атрымала дома, потым скончыла Віленскую прыватную школу рукадзелля, пазней – пчалярска-агародніцкія курсы Варшаўскага таварыства агароднікаў.

У 1903 годзе яе, як умелага і вопытнага спецыяліста, запрасілі ў Крываносы, каб наладзіць навучанне агародніцкай справе. Пры школе была падсобная гападарка, дзе займаліся сушкай агародніны, строга па тэхналогіі. Прадукцыя экспанавалася на выстаўках, дзе заваёўвала прызавыя месцы. Антаніна Бернатовіч атрымала 33 медалі, у тым ліку 5 залатых і некалькі сярэбраных.

У 1-ю сусветную вайну Бернатовіч займалася апекай дзяцей-бежанцаў і сірот. У Вільнове пад Вільняй арганізавала дзіцячы прытулак.

У 1916 годзе заразілася тыфам і памерла. Пахавана на бернардзінскіх могілках у Вільні.

1 студзеня – 90 гадоў з дня нараджэння **Філатавай Кацярыны Мікалаеўны,** заслужанага настаўніка Беларусі” (1974).

Нарадзілася Кацярына Мікалаеўна 1.01.1935 года.

Скончыла Маладзечанскі настаўніцкі (1955), Віцебскі педагагічны інстытуты (1961).

Працавала настаўнікам біялогіі Карвельскай, у 1958-95 гг. – Астравецкай (№ 1) сярэдніх школ.

3 студзеня – 100 гадоў з дня нараджэння **Пяткевіча Эдуарда Міхайлавіча,** заслужанага настаўніка Беларусі (1986).

Нарадзіўся Эдуард Міхайлавіч 3.01.1925 года ў в. Снігяны Смаргонкага раёна.

Скончыў Ашмянскае педвучылішча (1947), Мінскі педінстытут (1954).

З 1947 г. настаўнік Кавальскай пачатковай, з 1949 г. настаўнік, пазней завуч Рымдзюнскай сярэдняй школ. У 1954-90 гг. завуч, дырэктар, настаўнік Гервяцкай сярэдняй школы.

Узнагароджаны медалём "За доблесную працу" (1970).

6 лютага – 65 гадоў з дня нараджэння **Врановіч Тарэсы,** беларукай мастачкі.

Нарадзілася Тарэса 06.02.1960 года ў в. Ажуройсці.

Вучылася ў Вялікаякентанскай школе, потым на педагагічным аддзяленні Мінскага мастацкага вучылішча. У 1980 годзе паступіла ў Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут на мастацказнаўчае аддзяленне.

Малюе алеем пейзажы, партрэты, нацюрморты. Ёю намаляваны або рэстаўрыраваны абразы для касцёлаў у Дайлідках, Градаўшчызне, Солах. Займаецца таксама разьбой па дрэве.

Жыве ў в. Дайлідкі.

6 лютага – 65 гадоў з дня нараджэння **Герасім Ірэны**, беларускай і літоўскай мастачкі.

Нарадзілася Ірэна 6.02.1960 года ў в. Ажуройсці.

Вучылася ў Вялікаякентанскай школе, потым на педагагічным аддзяленні Мінскага мастацкага вучылішча. У 1981 годзе паступіла ў Віцебскі педагагічны інстытут на мастацка-графічны факультэт.

У 1983 годзе пераехала ў Вільнюс, працуе на чыгунцы мастаком-афарміцелем.

19 лютага – 135 гадоў з дня нараджэння **Казіміра Сваяка (Канстанціна Стаповіча)**, паэта, драматурга, публіцыста, каталіцкага святара.

Нарадзіўся Казімір Сваяк 19.02.1890 года ў в. Барані. Тут жа атрымаў пачатковую адукацыю. Затым скончыў павятовую школу ў Свянцянах і духоўную семінарыю ў Вільні.

У 1915 годзе пасвячоны ў ксяндзы. Служыў вікарыем у парафіі Камаі Свянцянскага павета, потым у в. Клюшчаны Астравецкага раёна, дзе разгарнуў рэлігійную і грамадска-асветную дзейнасць, прысвяціў сябе служэнню Айчыне і роднаму народу.

Казімір Сваяк арганізоўваў у павеце беларускія школы, настаўніцкія курсы, стварыў касцельны хор, маладзёжную самадзейную суполку “Хаўрус сваякоў”, якая наладжвала для вяскоўцаў беларускія імпрэзы, ставіла спектаклі.

У 1924 годзе была выдадзена адзіная прыжыццёвая кніга “Мая ліра”.

Памёр Казімір Сваяк 6.05.1926 года ў Вільні.

15 сакавіка – 90 гадоў з дня нараджэння **Мечыслава Аляксандравіча Валуевіча,** заслужанага работніка сельскай гаспадаркі Беларусі (1998).

Нарадзіўся Мечыслаў Аляксандравіч 15.03.1935 года на былым хут. Міхалінава Астравецкага раёна.

Скончыў Ваўкавыскі зоаветэрынарны тэхнікум (1973), Гродзенскі сельскагаспадарчы інстытут.

З 1961 года працаваў старшынёй Слабадкоўскага, Міхалішкаўскага сельсаветаў, у 1962 – 2003 гг. – старшынёй калгаса "Маладая гвардыя" 9з 1971 г. – "Шлях Леніна").

23 сакавіка – 160 гадоў з дня нараджэння **Старога Уласа (Уладзіслава Пятровіча Сівога-Савіцкага),** беларускага паэта.

Нарадзіўся Уладзіслаў Пятровіч у 1865 годзе ў г. Валожын Мінскай вобласці. Працаваў ляснічым на Варняншчыне.

Памёр у 1939 годзе.

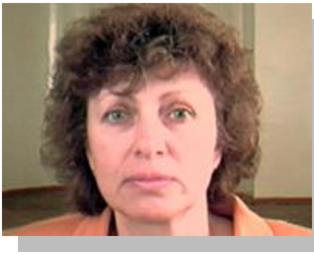

15 красавіка – 75 гадоў з дня нараджэння **Самаль Аляксандры Барысаўны,** беларускага вучонага ў галіне біяфізікі.

Нарадзілася Аляксандра Барысаўна 15.04.1950 года ў в. Бруёўка Хоцімскага раёна Магілёўскай вобласці. У 1967 годзе закончыла Астравецкую

сярэднюю школу. Працавала на Астравеччыне ў райфінаддзеле, потым выкладала фізіку ў Варнянскай школе.

У 1974 годзе скончыла БДУ, дзе з 1975 года пачала працаваць.

Кандыдат біялагічных навук (1984), дацэнт (1999), Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (2000 г.). Жыве ў Мінску.

20 красавіка – 125 гадоў з дня нараджэння **Клімовіча Адольфа Юстынавіча,** грамадскага і культурнага дзеяча, журналіста, выдаўца.

Нарадзіўся Адольф Юстынавіч 20.04.1900 года ў в. Клюшчаны.

Першую адукацыю атрымаў у беларускай школе, адкрытай па ініцыятыве К. Сваяка. У час вучобы ў Віленскай беларукай гімназіі быў адным з арганізатараў культурна-асветніцкага гуртка, які выдаў 7 нумароў часопіса “Маладое жыццё”. У 1921 годзе скончыў гімназію і беларускія настаўніцкія курсы. У 1922-28 гг. вучыўся ў Паражскай вышэйшай школе інжынераў сельскай і лясной гаспадаркі.

Узначальваў аддзел міжнародных зносін Аб’яднання беларускіх студэнцкіх арганізацый, удзельнічаў у міжнародных з’ездах і кангрэсах у Рыме, Жэневе і інш.

Пасля вяртання выкладаў у Віленскай беларускай настаўніцкай семінарыі імя Ф. Багушэвіча, у 1932-39 гг. рэдагаваў беларускі часопіс “Самапомач”.

У 1938 годзе польская адміністрацыя выслала яго з Вільні, некаторы час жыў у Варшаве.

У час 2-й сусветнай вайны працаваў у Беларускай народнай самапомачы ў Лідзе. Пасля вайны быў арганістам у Жылінах каля г. Тракай.

У 1952 годзе арыштаваны органамі НКУС, прыгавораны да вышэйшай меры пакарання. У красавіку 1953

года растрэл заменены 25 гадамі лагераў. Вызвалены ў 1957 годзе.

Вярнуўся ў Вільнюс, дзе працаваў арганістам. Збіраў біяграфічныя матэрыялы пра віленскіх беларусаў, пісаў артыкулы пра захаванне спадчыны.

Памёр 24.11.1970 года ў Вільні.

6 жніўня – 70 гадоў з дня нараджэння **Альховіка Аляксандра Пятровіча,** кампазітара, паэта.

Нарадзіўся Аляксандр Пятровіч 6.08.1955 года ў в. Рэдкавічы Любанскага раёна Мінскай вобласці.

У 1979 годзе скончыў Гродзенскае музычна-педагагічнае вучылішча і быў накіраваны ў Астравецкі раён.

Музыкай захапляецца з дзяцінства. Напісаў на свае вершы больш за 100 песень. Апрацаваў больш за 20 народных беларускіх песень. Напісаў гімн беларускай міліцыі.

14 верасня – 80 гадоў з дня нараджэння **Адулы Тадэвуша Іванавіча,** беларускага філосафа, Доктара філасофскіх навук (1994), члена-карэспандэнта Міжнароднай славянскай акадэміі навук, прафесара (2004).

Нарадзіўся Тадэвуш Іванавіч 14.09.1945 года ў в. Хралы Астравецкага раёна.

5 снежня – 105 гадоў з дня нараджэння **Калгушкіна Мікалая Сцяпанавіча.**

Нарадзіўся 5.12.1920 года ў с. Лепня Лукаянаўскага раёна Ніжагарадской вобласці (Расія).

Скончыў рабфак, працаваў настаўнікам. Вучыўся ў Яраслаўскім ваенным вучылішчы, дзе і застала яго вайна.

З верасня 1942 года камандзір аддзялення, узвода, начальнік штаба атрада партызанскай брыгады “Няўлоўныя”. Удзельнічаў у знішчэнні нямецкіх гарнізонаў у Астравецкім раёне.

Пасля вызвалення Беларусі застаўся ў Астравецкім раёне: з ліпеня 1944 года – загадчык райфо, са студзеня 1945 года – г. сакратар выканкама райсавета, з верасня – старшыня планавай камісіі райвыканкама.

З’яўляўся дэпутатам раённага Савета дэпутатаў.

Узнагароджаны ордэнамі Чырвонай Зоркі, Чырвонага Сцяга, медалямі “Партызану Айчыннай вайны” 1-й і 2-й ступеняў.

9 лютага 1950 года забіты антысавецкімі элементамі ў час правядзення справаздачнага сходу ў калгасе “Полымя” ў в. Дайлідкі

Пахаваны ў Астраўцы.

Адной з вуліц Астраўца прысвоена імя М. С. Калгушкіна.

У 2025 годзе адзначаецца:

635 гадоў назад быў заснаваны касцёл і кляштар у в. Быстрыца (1390).
275 гадоў назад пабудаваны касцёл Маці Божай Шкаплернай ў в. Жукойні-Жалядскія (1750).
105 гадоў з часу вызвалення тэрыторыі Астравецкага раёна ад польскай акупацыі (1920).
85 гадоў з часу ўтварэння Астравецкага раёна (1940) /15 студзеня/.
85 гадоў Астравецкаму раённаму аддзяленню міліцыі (26 лютага 1940 г.).
85 гадоў Астравецкаму райспажыўсаюзу (1940).
85 гадоў назад была адкрыта Астравецкая кантора сувязі (1940).
80 гадоў назад у Астраўцы пачаў працаваць райпрамкамбінат з лесапільнай, вапнавай і цагельнай вытворчасцю (1945).
85 гадоў назад пачала дзейнічаць Міхалішкаўская ўчастковая бальніца (верасень 1945 г.).
70 гадоў назад пачала дзейнічаць Янаўская ГЭС (1955).
60 гадоў з часу аднаўлення Астравецкага раёна (1965).
50 гадоў з часу адкрыцця помніка-манумента землякам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны (9 мая 1975 г.). Скульптар Ярамір Печкін.

Юбілеі з часу першага ўпамінання ў пісьмовых крыніцах паселішчаў Астравеччыны

635 гадоў в. Быстрыца Варнянскага сельсавета **(1390)**
585 гадоў в. Радзюшы-Тушча Міхалішкаўскага сельсавета **(1440)**
475 гадоў в. Забелішкі Міхалішкаўскага сельсавета, в. Падпруддзе, Тракелі Гудагайскага сельсавета **(1550)**
445 гадоў в. Вялікія Стаўпяняты Спондаўскага сельсавета **(1580)**
435 гадоў в. Гродзі, Шатэрнікі Гервяцкага сельсавета, в. Каценавічы, Радзюшы Міхалішкаўскага сельсавета, Шукльнікі Варнянкага сельсавета **(1590)**
165 гадоў в. Антонішкі. Бяздданы, Вашкуны, Гайголі, Гялюны, Грэбалы, Завельцы, Кірэлі, Мацкі, Мільцэі, Міцюны, Пелегрында, Петрыкі, Попішкі Гервяцкага сельсавета, в. Бабічы, Градаўшчызна, Задворнікі, Захарышкі, Расолы, Рукшаны, Рымуні Гудайскага сельсавета, в. Мельнікі Варнянскага сельсавета, в. Мяшляны Міхалішкаўскага сельсавета **(1860)**
155 гадоў в. Варзяны Падольскага сельсавета **(1870)**